מספר פנימי: 563487

הכנסת העשרים

יוזם: חבר הכנסת יואל חסון

פ/803/20

הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות הציבור (מזון) (סימון מוצרים העלולים להכיל חומרים בשיעור מזערי), התשע"ה–2015

החלפת סעיף 3ב

1. בפקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג–1983[1] (להלן – הפקודה), במקום סעיף 3ב יבוא:

"תקנות בדבר סימון סוכרים וחומרים שגורמים תגובה אלרגית

3ב. (א) שר הבריאות, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, יקבע הוראות בדבר חובת סימון תזונתי של החומרים להלן, במזון ארוז מראש, כהגדרתו לפי פקודה זו:

(1) סוכרים;

(2) חומרי גלם שעשויים לגרום לתגובה אלרגית המפורטים בתוספת השנייה, שנעשה בהם שימוש לייצור מזון ארוז מראש כאמור.

(ב) שר הבריאות רשאי בצו, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, לשנות את התוספת השנייה."

תיקון סעיף 6

2. בסעיף 6 לפקודה, אחרי "שבתוספת" יבוא "הראשונה".

תיקון כותרת התוספת

3. בתוספת לפקודה, בכותרת, אחרי "תוספת" יבוא "ראשונה".

הוספת תוספת שנייה

4. אחרי התוספת הראשונה לפקודה יבוא:

"תוספת שנייה

(סעיף 3ב)"

[1] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 36, עמ' 749.

דברי הסבר

תופעת אזהרות השווא על מוצרים תופסת תאוצה בעת האחרונה. בשל שינויים באספקת הסחורות ופסי הייצור המשמשים למספר מרובה של מוצרים, היצרנים מעדיפים שלא ליטול סיכון ולסמן מוצרים רבים באזהרות מסוג "עלול להכיל". סימון שכזה יש בו לכאורה כדי להסיר מעל היצרן אחריות במקרה וצרכן שהוא בעל רגישות מסוימת יפגע כתוצאה מאכילה של המוצר במידה וזה אכן מכיל כמות מזערית מהחומר אליו הוא רגיש.

מחקרים שנעשו בשנים האחרונות מצביעים בצורה ברורה על כך שברוב מוחלט וברור של המקרים מדובר באזהרות שווא ולא רק באזהרות יתר. החשש מפני תביעה משפטית במקרה עתידי מוביל את היצרן לבטח את עצמו באמצעות סימון שווא. הבחירה בסימון זה משמשת כמעין תעודת ביטוח זולה שעלותה קטנה בהרבה מעלותה של בדיקה מדוקדקת של המוצר כדי לדעת בוודאות האם הוא מכיל את החומר הבעייתי, או אם לאו.

במקום לנהוג באחריות ולסדר את פסי הייצור במפעל באופן שיאפשר לבעלי הרגישויות האלרגיים לחומרים מסוימים ליהנות ממוצרים שלא מכילים מעצם טבעם את מחוללי האלרגיה, בוחרים היצרנים בסימון שיבטיח את ביטחונם המשפטי והכלכלי. אזהרות היתר מצמצמות את מגוון המזונות שצרכנים אלרגיים יכולים לצרוך, שכן האזהרות מרתיעות אותם מלצרוך את המזון שבאריזה. ברבים מהמקרים מדובר, כאמור, בהרתעה שאין לה כל סיבה.

בהצעת החוק מוצע לקבוע כי שר הבריאות יקבע בתקנות את הסימון התזונתי של מזון ארוז מראש שבהליכי ייצורו נעשה שימוש בחומרי גלם שעלולים לגרום לתגובה אלרגית שיפורטו בהמשך הליך החקיקה בתוספת הראשונה לפקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג–1983. לפי הפקודה, מי שעובר על תקנות שהותקנו מכוחה, דינו – מאסר שנה. בדרך זו יתומרצו היצרנים להעביר את המוצרים שיוצאים ממפעליהם בדיקה דקדקנית יותר ולא יתחבאו מאחורי ניסוח שיש בו עמימות, ממנה גורפים היצרנים רווח נאה אך בה בשעה פוגעים ללא סיבה באנשים שיש להם תגובה אלרגית.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חבר הכנסת אורי אורבך (פ/3820/18).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת יפעת קריב (פ/1272/19).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ט באייר התשע"ה – 18.5.15